Ner. 208. Wtorek 12. Września 1854. Rok Gazecie 44.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. - Inserсya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.
Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Sprawy krajowe.

Tarnopol, 9go września. Dyrekcya gymnazyum Tarnopolskiego podaje do publicznej wiadomości, że z przyczyny zaszłej trudności wyznaczenia lokalu odpowiedniego potrzebom szkolnym po zajęciu budynku gymnazyalnego na szpital wojskowy, szkolny rok 1855 w zakładzie gymnazyalnym tutejszym nie 16., ale aż 30. m. b. zaczyna się.

Wiédeń, 7. września. C. k. ministeryum finansów nadało opróżnioną w gremium galicyjskiej dyrekcyi finansów krajowych posadę radzcy finansów, tamtejszemu sekretarzowi Leopoldowi *Boguckiemu*. *(W. Z.)*

Wiédeń, 7go września. Minister sprawiedliwości mianował adjunkta protokołu rady przy Lwowskim sądzie apelacyjnym Jana *Wierzbickiego* c. k. koncepistą ministeryalnym w ministeryum sprawiedliwości. *(W. Z.)*

(Mianowanie.)

Wiédeń, 6. września. Minister wyznań religijnych i oświecenia mianował suplenta imx. Henryka Lewińskiego, rzeczywistym nauczycielem gymnazyalnym w Przemyślu.

(Doniesienia z krajów koronnych. — Wychodźcy wołoscy wrócili za wejściem armii austryackiej. — Ogłoszenie Internuncyatury.)

Temeswar, 2. września. Należąca do cesarskiej armii dywizya transportowa gdy przeszła 27. sierpnia wraz z oddziałem polnego szpitalu wołoską granicę pod Wecserową, była powitana i przyjęta przez tamtejszą deputacyę, na której czele znajdował się przybyły z Turn-Sewerin szef dystryktowy ze wszystkimi urzędnikami. Na przyjęcie wystąpili także nowo organizowani dorobancy, — konna żandarmerya — z całego dystryktu.

Zaraz potem powrócili na Wołoszczyznę wszyscy bojarowie, którzy dawniej opuścili byli swoje siedziby i bawili w Austryi. *(Temesv. Ztg.)*

Tryest, 3go września. „Oss. Triest.“ ogłosił następujące obwieszczenie c. k. austryackiej internuncyatury w Konstantynopolu:

„Ponieważ skończone są czynności mieszanej austryacko-tureckiej komisyi dla rozpoznania i likwidacyi pretensyi austryackich i toskańskich wierzycieli do dawniejszej rejencyi w Trypoli, a wysoka Porta uznała i sankcyonowała odnośny operat, więc przesłano tej legacyi asygnacye do sułtańskiego skarbu na całkowitą kwotę likwidowanych pretensyi.

Stosownie do tego wzywają się teraźniejsi właściciele przedłożonej do likwidacyi *Teskere*, ażeby sobie w tem stołecznem mieście obrali kuratorów i za ich pośrednictwem przedłożyli legacyi w przeciągu trzech miesięcy licząc od daty tego obwieszczenia, swoje należycie legalizowane pełnomocnictwa, a najszczególniej ażeby konstatowali, dla której *Tekere* są upoważnieni ich prokuratorowie, odbierać likwidowane sumy i wydawać kwity.

Po upływie wyznaczonego terminu przepiszą sobie interesanci sami szkodę, jaka dla nich z niezastósowania się do tego obwieszczenia wyniknąć może. Konstantynopol, 6. sierpnia 1854.“

Ameryka.

(Spodziewają się wynagrodzenia za straty w Greytownie.)

Nowy-York, 15. sierpnia. Sądzą tu powszechnie, że rząd Stanów zjednoczonych zdecyduje się wynagrodzić w części szkody wyrządzone przez bombardowanie Greytownu. Czy ambasador francuski zażądał, jak powiadają, w istocie przeszło 600.000 dolarów indemnizacyi, tego potwierdzić niemożemy; to jednak pewna, że poddani francuscy ponieśli bardzo znaczne szkody. Angielski konzul, pan Geddes, postradał 15.000 dolarów; pruski i hanzeatycki konzulowie po 20.000 dolarów. Największe zaś straty ponieśli kupcy amerykańscy. *(A. B. W. Z.)*

Portugalia.

(Wyprawiono okręt pod powrót królewski.)

Lizbona, 29. sierpnia, na „Madryt.“ Portugalski wojenny paropływ „Mindello“ odpłynął do Ostendy pod powrót króla Jego Mości do domu, jeżeliby dla cholery obawiał się przez Francyę przyjechać.

Hiszpania.

(Polityczny klub Union zamienił się w klub naukowy. — Stan kraju i finansów. — Rozporządzenia podatkowe.)

Wiédeń, 6go Września. Klub Union, zamknięty jako stowarzyszenie polityczne, zamienił się według listów z Madrytu, w klub naukowy i literacki.

Barcelona jest spokojna; lecz w Walencyi, Algiesiras i Saragossie stoją jeszcze junty na czele i utrzymują się w władzy.

„Gaceta“ z 26. ogłosiła sprawozdanie o stanie finansów w Hiszpanii. Komisya mająca polecenie sprawdzić ilość potocznego długu, wykazała sumę 707 milionów realów, włącznie z funduszami do uwolnienia od służby wojskowej, których znaczną część obrócono na powszechne zobowiązania publicznego skarbu. Pan Collado skrócił ten rozdział, przezco dług zmniejszył się na 659 milionów.

Minister uznaje trudność położenia i żąda przywrócenia zmodyfikowanego niedawno przez niektóre junty podatkowego systemu, zmniejszenia płac i pensyi urzędników i oświadcza, że obowiązani do płacenia podatków nie mogą wcale liczyć na zmniejszenie danin.

Po sprawozdaniu ministra finansów następują dwa królewskie dekreta, pierwszym z nich wydano rozkaz do wszystkich gałęzi administracyi, aby niezwłocznie przygotowały na przyszły rok projekt swego budżetu. Drugim mianowano komisyę dla rozpoznania danin, przeciw którym tak silnie oświadczyły się junty prowincyalne, i zaproponowania reform, które będą przedłożone kortezom.

(Fakultet teologiczny przywrócony.)

Madryt, 26. sierpnia. „Gaceta de Madrid“ donosi, że teologiczny fakultet przy uniwersytetach w Madrycie, Santiago, Sewilli i Saragossie znowu został przywrócony.

(Poczta hiszpańska.)

Wiédeń, 7. września. Według listu z Madrytu z 30. sierpnia, potwierdza się, że się targnięto na starego jenerała San Miguel u rogu ulicy Montera i że także O'Donnel musiał znieść obelgi pospólstwa przy barykadach. Dziennik „Europa“ był jeden, który się silił usprawiedliwić zabiegi klubu Union i jego przewodzcy Orense. Orensea kazano aresztować — lecz kryje się, policya szukała go na próżno. „Diario“ nadmienia, że rozruch ograniczał się na małej części wschodniej dzielnicy Madrytu, podczas gdy inne trzy czwarte części były zupełnie spokojne. Dnia 29. i 30. przyaresztowano wiele osób Hiszpanów i cudzoziemców, podejżranych o udział w powstaniu.

Inne korespondencye i dzienniki Madryckie z dnia 30. sierpnia donoszą, że nakazane rozwiązanie wszystkich towarzystw politycznych niewywołało żadnej opozycyi. Głównym powodem do wydania dekretu miała być uchwała klubu Union, według którego miano drukować proklamacyę, ażeby poruszyć kwestyę o abdykacyi Jej Mości królowej. Między osobami przyaresztowanymi w Los Basilios miało się znajdować wielu Francuzów. O'Donnel przedsięwziął między jeneralnymi kapitanami prowincyi niektóre zmiany.

Anglia.

(Poczta londyńska. — Księcia Alberta przygotowania do wyjazdu. — Królowa Krystyna i dzieci jej spodziewani wkrótce. — Wiadomości bieżące.)

Londyn, 2. września. Książę Albert wsiądzie w poniedziałek na pokład królewskiego jachtu „Victoria and Albert" i odpłynie wprost do Boulogne. Eskadra konwojowa składa się z okrętów „Black Eagle," „Vivid," „Hornet," „Malacca" i „Salamander." Pod niebytność małżonka będzie królowa codziennie robić wycieczki dla rozrywki. — Soliman Basza był wczoraj na obiedzie u dworu. — Nowy ambasador hiszpański, Senor Gonzales, przybędzie tu we czwartek. Dzieci królowy Krystyny z drugiego małżeństwa przyjadą tu pierwszym parопływem z Lizbony; sama zaś królowa i książę Rianzares udadzą się przez Southampton do Francyi. — Trybunał admiralicyi kazał sprzedać wczoraj znowu dziesięć zabranych okrętów rosyjskich. *(Zeit.)*

(Liczba jeńców rosyjskich.)

Według *London Gazette* podał sir Napier następujący wykaz jeńców rosyjskich: Na pokładzie okrętu „Hannibal" odesłano 9 oficerów i 304 szeregowców, okrętem „Algiers" 8 oficerów i 409 żołnierzy, okrętem „Royal William" 16 oficerów i 731 żołnierzy, okrętem „Termagant" 3 oficerów i 199 żołnierzy, okrętem „St. Vincent" 15 oficerów i 499 żołnierzy; oprócz tego 28 kobiet towarzyszących swym mężom i 13 dzieci, razem 2235 osób. Sprzymierzonym zabrano 22 jeńców. *(Zeit.)*

Francya.

(Wychodźcy hiszpańscy przebyli szczęśliwie granicę.)

Paryż, 4. września. Królowa Krystyna dostała się dnia 30. sierpnia wieczór do Portugalii. Wszyscy członkowie ostatniego hiszpańskiego ministeryum znajdują się teraz we Francyi z wyjątkiem jenerała Blasco, który w Anglii przebywa.

(Reorganizacye sądownictwa w Koloniach.)

Paryż, 3. września. Dekretem w Monitorze poddano teraz sądownictwo reorganizacyi także i w trzech koloniach Martinique, Guadeloupe i Réunion, a to w podwójnym zamiarze: raz dla prędszego i lepszego załatwiania procesów w pierwszej instancyi i procesów korekcyjnych, a powtóre dla zaprowadzenia większej oszczędności w wydatkach. W sprawozdaniu wstępnem oświadczono się stanowczo przeciw zaprowadzeniu sądu Przysięgłych i przeciw zasadzie nieodwołalności magistratów. Minister marynarki i spraw kolonialnych spodziewa się przez zaprowadzenie reorganizacyi sądownictwa we wszystkich pod jego zarządem zostających koloniach, w Senegalu, Guyanie, na Antillach i Réunion oszczędzić w budżecie roku najbliższego 796.500 franków. *(Zeit.)*

(Instytut lekarzy kantonalnych.)

Paryż, 19. sierpnia. Minister spraw wewnętrznych wydał następujący okólnik do prefektów: Miasta w ogóle zaopatrzone są w zakłady dobroczynne, w których ubogi i chory robotnik potrzebną znajduje pomoc, ale po wsiach pozbawieni są robotnicy podobnej pomocy. Zbyt często musi robotnik polny cierpieć opuszczony bez lekarstwa i bez lekarza. Miłosierdzie, sprawiedliwość i roztropność wymagają, ażeby zapobieżono temu zasmucającemu stanowi rzeczy; pod tym dobroczynnym wpływem zaprowadziły niektóre departamenta instytut lekarzy kantonalnych. W departamencie Loiret n. p. kwitnie taki zakład już od trzech lat, i wszędzie, gdzie zaprowadzono organizacyę bezpłatnej pomocy lekarskiej, jest wdzięczność naszej ludności wiejskiej dowodem dobroczynnego skutku tych zakładów. Rząd Cesarza stara się z ojcowską troskliwością o rozszérzenie tego dobrego dzieła; zwróć pan Mości prefekcie całą uwagę, całą życzliwość swej rady jeneralnej ku tej instytucyi. Usilnem mojem życzeniem jest, ażeby rada jeneralna za pomocą przyzwolenia potrzebnych kwot ułatwiła zupełniejszą i skuteczniejszą organizacyę, albo przynajmniej za pomocą pierwszego przyzwolenia uchwaliła zasadę, gdyby środki departamentu były niedostateczne; jakkolwiek małą będzie przyzwolona suma, jednak przy pańskiej gorliwości, przy bezinteresownem poświęceniu lekarzy, przy pomocy Rządu i szczodrobliwości wszystkich szlachetny cel będzie osiągnięty". *(A. a. Z.)*

Holandya.

Haga, 31. sierpnia. W przyszły wtorek zamknie minister spraw wewnętrznych imieniem Króla teraźniejszą sesyę stanów jeneralnych.

Izba pierwsza przyjęła dziś statut kolonialny 31 głosami przeciw 1.

Włochy.

(Odwiedziny Ojca św. w szpitalu cholerycznym.)

Rzym, 26. sierpnia. Odwiedziny Ojca św. w lazarecie cholerycznym miały między innemi także i ten zbawienny skutek, że między prostym ludem zaczyna ustawać dotychczasowy przesąd w konieczną zaraźliwość cholery. Wszakże Ojciec św. sam rozmawiał z chorymi na cholerę, błogosławiąc kładł ręce swoje na ich głowę, jednego nawet słuchał ostatniej spowiedzi, a jednak nie tchnęła go zaraza. Owszem od owego dnia wyjeżdża częściej na miasto. Wczoraj cisnęły się niezliczone tłumy ludu do francuskiego kościoła narodowego; ojciec św. przybył nad wieczorem i asystował przy uroczystem nabożeństwie na cześć króla Ludwika świętego. Lud okazywał jawną radość na widok Papieża. Spodziewać się, że i zbiegli lekarze zwolna powyłażą z swych kryjówek. Lekarze choleryczni w dwunastu okręgach otrzymali najsurowszy rozkaz, ażeby gotowi byli na każde zawołanie. Między więźniami w thermach Dyoklecyana, tudzież między załogą francuską wzmaga się liczba wypadków cholerycznych. W ogóle zaś sroży się cholera z większą gwałtownością w Civitavecchia aniżeli w Rzymie. *(Abbld. W. Z.)*

(Najnowsze wiadomości z Włoch.)

Hrabia Bacchiochi przybył d. 30. z. m. w specyalnej misyi z Wiédnia do Florencyi; słychać, że ztamtąd uda się do Rzymu i Neapolu. — Hrabia Walewski, francuski ambasador w Londynie i jak wiadomo zięć margrabi Ricci i księżny Poniatowskiej bawi także w Florencyi. — Dzienniki Turyńskie donoszą, że d. 20. maja r. b. wymieniano w Limie ratyfikacye traktatu handlowego i nawigacyjnego między Piemontem i południowo-amerykańską republiką Peru. — Cholera gaśnie we wszystkich częściach Włoch; w Genuy wydarzyły się w ostatnim czasie tylko 4, a w Neapolu tylko 2 nowe wypadki tej cholery. *(L. k. a.)*

Niemce.

(Pruska korespondencya o odpowiedzi gabinetu Petersburskiego.)

Berlin, 5. września. „*Preussische Korrespondenz*" zawiera następujący artykuł: „Według wiarogodnych doniesień nadeszła tu w ostatnich dniach nota gabinetu petersburgskiego zawierająca odpowiedź na ostatnią notyfikacyę z dnia 13. sierpnia, mocą której gabinet pruski polecił petersburgskiemu przyjęcie podstawy przyszłych układów o pokój zaproponowany ze strony mocarstw zachodnich. Ces. rosyjski gabinet oświadcza, że przyjęcie znanych czterech punktów, mianowicie na podstawie zawartego w Monitorze motywowania uważa za niezgadzające się z swym honorem, równie jak z swemi politycznemi i materyalnemi interesami, niechce przeto na tej podstawie wchodzić w układy. Jednak powtarza zapewnienie, że uwzględniając szczególne interesa Austryi i Niemiec, cofnie swe wojska za Prut i na własnem terytoryum zajmie stanowisko odporne, aż otrzyma propozycyi, które mu dozwolą udowodnić swe zamiłowanie pokoju. Nie naszą jest rzeczą, pisze dalej „korespondencya pruska", podciągać pod krytykę zdanie gabinetu rosyjskiego o rzeczach odnoszących się do jego honoru, równie jak do jego politycznych i materyalnych interesów. Jednak musimy szczérze ubolewać nad tem, że znowu zawiedziona jest nadzieja rychłego ukończenia zamieszek wojennych tyle szkodliwych pospolitemu interesowi Europy, i że, jak się zdaje, jeszcze nienadeszła chwila dozwalająca rozważyć bez namiętności życzliwe propozycye i słusznie ocenić stosunek, jaki zachodzi między przedmiotami sporu a ofiarami częścią już poniesionemi częścią przyszłemi.

Przez rozpoczęte już a teraz nanowo ze strony cesarsko-rosyjskiego gabinetu zapewnione ustąpienie z Księztw Naddunajskich stało się wprawdzie zadość żądaniom Prus i Austryi przedłożonym w Petersburgu w najbliższym interesie swych państw, równie jak i Niemiec. Powtarzamy przeto, że naszem zdaniem ta koncesya Rosyi uchyla warunki wzajemnej pomocy i zaczepnego działania zawarte w dodatkowym artykule traktatu z dnia 20. kwietnia. Ale też nie można zaprzeczyć, że Niemce pośród stron wojujących zawsze jeszcze wszelką uwagę zwracać muszą na to, ażeby swój interes i swój wpływ zabezpieczyć od wszelkiego uszczerbku tak w ciągu wojny jak i przy zawarciu pokoju. Niedoradzamy wprawdzie, ażeby gwarancye, które Rosya w ogóle uznała za niepodobne do przyjęcia, miały pozostać niezmienną podstawą pokoju. Ale poczytujemy rzeszy niemieckiej za obowiązek rozważyć samoistnie, jaka podstawa przyszłego pokoju odpowié godności i interesom Niemiec. Nie wątpimy bynajmniej, że Prusy wspierać będą podobne porozumienie, równie jak się spodziewamy, że wszechstronne porozumienie w tym względzie bez wielkich trudności może przyjść do skutku. *(Abbld. W. Z.)*

(Ujętych za przekroczenie granicy rosyjskiej, odwieziono do Telszena.)

Memel, 29. sierpnia. Owych pięciu panów i dwie damy, którzy przedwczoraj zapuścili się bez legitymacyi aż do Garsden na terytoryum rosyjskie i dlatego przyaresztowani zostali, odwieziono do Telszena — miasta rosyjskiego o 9 mil od Garsden a 11 od Memlu, gdzie mają być stawieni przed sądem. Już byli w drodze z Garsden do Telszena, gdy dyrektorowi celnemu w Garsden doręczono wczoraj ich papiery legitymacyjne z podpisem tutejszego konzulatu rosyjskiego. Papiery te miano już odesłać do Telszyna. *(Abbld. W. Z.)*

(Dostawa mięsa dla floty angielsko-francuskiej.)

Hamburg, 30. sierpnia. Rzeźnicy tutejsi otrzymali od rządu wezwanie względem bardzo znacznej dostawy mięsa dla floty angielskiej i francuskiej. Przed kilkoma dniami odjechało ztąd w tej sprawie do Londynu czterech najznaczniejszych rzeźników. Ilość żądanej natychmiast dostawy mięsa wołowego i wieprzowego wynosi 97.000 tearchów po 300 funtów wagi angielskiej. *(Zeit.)*

(Żydzi niemieccy wpraszają się do Hiszpanii.)

Magdeburg, 31. sierpnia. Tutejszy rabin Philipson przesłał wezwanie do przełożonych żydowskich w Marsylii i Bordoaux, ażeby przystąpili do memorandum względem przypuszczenia żydów znów do Hiszpanii, a które-to pismo przedłożone być ma najbliższym Kortezom hiszpańskim. *(Zeit.)*

Szwecya.

(Komu rządy mają być poruczane pod niebytność króla.)

Sztokholm, 29. września. Prawie na każdym sejmie proponują i poniekąd przyjmują zmiany w zasadniczej ustawie. Tak i

teraz uczyniono propozycyę względem rządu pod niebytność Króla, zawierającą także modyfikacye konstytucyi państwa i innych ustaw prawomocnych. Według ustawy wydanej w roku 1840, wyznacza Król na przypadek swej niebytności spólny norwegsko-szwedzki rząd z dziesięciu członków dla każdego państwa (wiadomo, że się tutaj znajduje także wydział norwegskiej rady stanu); teraz zaś ma być rząd poruczony w takich przypadkach następcy tronu, w razie i innemu księciu w związku z ośmią szwedzko-norwegskimi radzcami stanu.

Rosya.

(Wolna konkurencya w dostawie płótna. — W gubernii Mohilewskiej rozbito pocztę z pieniędzmi. — Cholera w prowincyach nadbałtyckich.)

Petersburg, 26. sierpnia. Dla zachęcenia fabrykacyi krajowego płótna żaglowego rozpisało ministeryum marynarki wolną konkurencyę w dostarczaniu tych artykułów dla bałtyckiej floty i zwróciło uwagę fabrykantów na to, że ten liwerunek będzie roczny.

Cesarski urząd pocztowy ogłosił, że wyprawiona dnia 5 sierpnia ku południowym prowincyom poczta, która wiozła listy i pieniądze do Kijowa, Oczakowa, Symferopola, Anapy, Chersonu, Pułtawy, Kremenczuga, Homla i t. d., została rozbitą między stacyami Godylowicz i Merkulowicz w gubernii Mohilewskiej.

W prowincyach Bałtyckiego morza pojawiła się cholera. W Mitawie, Frydrychsztadzie i okolicach przyległych uległa już znaczna liczba zarazie i śmierci.

Księstwa Naddunajskie.

(Przyjęcie Derwisz-Baszy komisarza Jego Mości Sułtana. — Przemowa Omera Baszy do Metropolity i reprezentantów kraju.)

Bukareszt, 15. (27.) sierpnia. Wychodząca w Bukareszcie gazeta niemiecka donosi: Przedwczoraj przedpołudniem przybył do stolicy jenerał dywizyi Derwisz Basza, nadzwyczajny komisarz Jego Mości Sułtana. Część znajdujących się w Bukareszcie wojsk cesarskich pod dowództwem Ismaila Baszy była ustawiona u rogatek; huk dział powitał namiestnika cesarskiego, a Omer Basza z swym sztabem jeneralnym i Sadik Basza, komendant stolicy przyjmowali go u wjazdu do miasta. Sympatye ludu wołoskiego i jego przywiązanie do Monarchy objawiły się i przy tej sposobności jaknajwyraźniej, gdyż zgromadzona ludność witała Jego namiestnika żywemi okrzykami radości i kwiatami.

Wczoraj przyjmował ces. komisarz wizyty prezydenta nadzwyczajnej rady administracyjnej, metropolity i duchowieństwa, ministrów, najwyższych władz krajowych, Bojarów i wielu znakomitości stolicy.

— Omer Basza odpowiedział w te słowa na przemowę, którą metropolita powitał go na wjeździe w imieniu duchowieństwa i Bojarów:

„W imieniu Jego Ces. Mości, naszego najmiłościwszego pana i Padiszaha dziękuję WPanom za wyrzeczone teraz zapewnienia wierności i przywiązania Romanów do tronu ich prawowitego Monarchy.

Jego Cesarska Mość przyjmie w łasce to usprawiedliwienie zaufania, które najjaśniejszy Pan raczył zawsze pokładać w ludu romańskim i Jego ojcowska troskliwość nieprzestanie nigdy czuwać także nad tym krajem i nad szczęściem jego mieszkańców.

Co do mojej osoby dziękuję WPanom także za zaufanie, z jakiem mnie przyjmujecie i dodaję tylko, że nie po pierwszy raz dzisiaj znajduję się w Bukareszcie, i że nigdy niewątpiłem o wierności i życzliwości ludu wołoskiego. Nieomieszkam też zanieść jaknajprędzej te dowody lojalności u podnóża tronu Jego Mości Sułtana.

Sympatye te, które WPanowie okazaliście wojskom zostającym pod moją komendą, będą należycie zrozumiane i ocenione, i wojska moje będą starały się odwzajemnić je swem postępowaniem i swoją karnością. Zresztą będę się starał wszelkiemi siłami popierać dobro i pomyślność Waszego dzielnego i wiernego ludu."

Bukareszt, 22. sierpnia 1854. *(A. B. W. Z.)*

Egipt.

(Wyjazd Said Baszy do Konstantynopola i zastępstwo w rządzie pod niebytność Baszy.)

Z Alexandryi piszą do *Monitora* pod dniem 22. sierpnia: „Said Basza odpłynął 12. b. m. do Konstantynopola na tym samym okręcie, który przywiózł do Egiptu Feryka Effendi, oddawcę beratu inwestytury. Świta Jego Wysokości składa się tylko z jego brata Mehemeda Ali, Diwan-Effendi Talat-Beja i sekretarza König-Beja. — Sumę, którą nowy wicekról wiezie do Konstantynopola jako haracz według istniejącego między Portą i jej wazalami zwyczaju przy wstąpieniu na tron, podają z wyjątkiem innych darów na 20 milionów piastrów. Niemal trzecią część tej sumy złożyli familia Said Baszy i główni urzędnicy, podczas gdy stan handlowy Alexandryi zaliczył dwie trzecich części. Przed opuszczeniem Egiptu mianował wicekról radę rządową, która pod jego niebytność ma kierować administracyą kraju. Składa się z ministrów i z czterech książąt familii panującej. Przewodniczy Achmed Basza, najstarszy syn Ibrahima Baszy i domniemany następca tronu. Niespodziewają się, ażeby wicekról powrócił do Alexandryi przed 15. września. W kraju panuje jaknajwiększa spokojność."

Z teatru wojny.

(Baraguay d'Hilliers wraca do Francyi.)

Gdańsk, 7. września. Baraguay d'Hilliers przybył tu na okręcie „Fulton". Jedzie do Francyi z powrotem i opuścił flotę d. 4. b. m. w Ledsund. Na teraz — mówi depesza — nie przedsięwezmą już nic ważnego.

(Zbliżenie się c. k. wojsk austryackich do Bukaresztu.)

Wiedeń, 7. września. Według otrzymanych dziś doniesień z Bukaresztu z d. 3. b. m., zbliżyła się główna siła c. k. austryackiej armii okupacyjnej aż do odległości kilku tylko stacyi od stolicy. Jedna jej część wkroczyć tam ma 5. września. Komendant potrójnej do obsadzenia Wołoszczyzny przeznaczonej brygady, feldml. Allemann, wyraził się w imieniu fml. hrabi Coronini z tem życzeniem, ażeby zaniechano wszelkich uroczystości przyjęcia połączonych z uszczerbkiem skarbu publicznego. Mimo-to jednak przygotowania w tej mierze nieustają. Wszędzie, gdzie tylko wojska austryackie przechodzą, witają komendantów deputacye urzędników. Gdzie się znajduje milicya albo są Dorobańce, tam występują w paradzie dla przyjęcia wojsk austryackich. Ludność wita wszędzie wojska okrzykiem: „Niech żyje Austrya i jej Cesarz!" *(W. Ll.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Hermansztadt, 8. września. *Siebenb. Bote* donosi, że Rosyanie ustąpili d. 1. b. m. zupełnie z Gałaczu i z Braily. Derwisz Basza mianował prowizoryczną radę administracyjną, a jej prezydentem księcia Kantakuzeno. Handel na Dunaju wolny.

Gdańsk, 8. września. Okręt „Bulldog" opuścił flotę d. 5. b. m. w Ledsund. Napier miał zamiar udać się d. 6. b. m. do Nargen, wojska francuskie powróciły d. 4. do Francyi. Okręta angielskie „Gladiator", „Cumberland" i „Belleisle" odpłynęły do Anglii.

Kiel, 8. września, wieczór. Sześć okrętów z francuskiem wojskiem na pokładzie zawinęło do tutejszego portu; powracają do Francyi. Słychać, że na tych okrętach panuje cholera. Większą liczbę okrętów widać z portu.

Paryż. 8. września. Dekret urzędowy w Cherbourg ogłoszony potwierdza, że wojska expedycyjne i flota bałtycka powrócą z początkiem października.

Berlin, 9. września. Dzienniki z Sztokholmu zbijają pogłoskę, jakoby stan włościan miał zamiar wnieść mocyę względem wysp alandzkich.

— Z Modeny donoszą z d. 5. b. m.: Dla kilku morderstw wykonanych w Cararze na odwiedzanych miejscach i wśród białego dnia, nakazano w tem mieście powszechne rozbrojenie. W przeciągu 15 dni ma być oddana wszelka broń. Morderstwo będzie karane rozstrzelaniem, zaś podstęp morderczy 20letnią karą na galarach. *(L. k. a.)*

Bukareszt, 6. września. Wkroczenie c. k. wojsk odbyło się dzisiaj o god. 11. zrana. Omer Basza kazał wyruszyć dywizyi Turków i oddziałowi milicyi wołoskiej przed rogatkę Podu Mogaszoy. Katolicki i grecki kler, nadzwyczajny dywan administracyjny, najznakomitsi bojarowie, mieszczanie i kupcy przybyli przed rogatkę. Hrabia Coronini w towarzystwie Omera Baszy jechał na czele wojsk przez Bukareszt, a u bramy pałacu Mavros przyjmowali go bojary i dygnitarze. Miasto uroczyście ozdobione. Komunikacya pocztowa między Bukaresztem, Ibrailą i Gałaczem przywrócona od przedwczoraj. *(W. Z.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 11. września. Na naszym dzisiejszym targu były następujące ceny: korzec pszenicy 26r.35k.; żyta 20r.8k.; jęczmienia 17r.35k.; owsa 12r.24k.; hreczki 20r.13k.; grochu 30r.40k.; kartofli 9r.43k.; — cetnar siana 2r.15k.; okłotów 2r.3k.; — sąg drzewa bukowego 26r 30k.; kwarta krup hreczanych 20k. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie samborskim.)

Sambor, 4. września. Według doniesień handlowych płacono w drugiej połowie sierpnia na targach w Samborze, Drohobyczy i Komarnie w przecięciu za korzec pszenicy po 10r.48k.—10r.24k.—9r.36k.; żyta 8r.3k—8r.24k.—7r.; jęczmienia 6r.26k.—6r.—6r.; owsa 5r.46k.—7r.32k.—6r.24k.; hreczki 0—7r.36k.—7r.12k.; kukurudzy 7r.48k.—8r.—8r.24k.; kartofli 3r.16k.—3r.12k.—0. Za cetnar siana 46k.—48k.—1r. Sąg drzewa twardego sprzedawano po 5r.44k.—5r.36k.—7r., miękkiego po 4r.8k.—4r.24k.—5r. Funt miesa wołowego kosztował $3^{3}/_{5}$k.—4k.—4k. i garniec okowity 2r.—2r.14k.—2r.24k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 11. września.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	26	5	29
Dukat cesarski	„ „	5	30	5	33
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	29	9	33
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	$50^{1}/_{2}$	1	$51^{1}/_{2}$
Talar pruski	„ „	1	45	1	47
Polski kurant i pięciozłotówka . .	„ „	1	20	1	21
Galicyjskie listy zastawne za 100 zr.	„ „	86	42	87	20
Galicyjskie Obligacye indem. . . .	„ „	73	12	74	8

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 11. września 1854.		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	87	—
Dawano „ „ za 100	„ „	86	30
Żądano „ „ za 100	„ „	—	—

Wiédeński kurs papierów.

Dnia 7. września.				w przecięciu
Obligacye długu państwa	5%	za sto	$85\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{5}{16}$ $\frac{3}{8}$	$85\frac{1}{4}$
detto z r. 1851 serya B.	5%	„	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5%	„	—	—
Obligacye długu państwa	$4\frac{1}{2}$%	„	—	—
detto detto	4%	„	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4%	„	—	—
detto detto detto	3%	„	—	—
detto detto	$2\frac{1}{2}$%	„	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834		„	—	—
detto detto z r. 1839		„	$132\frac{1}{2}$ $\frac{3}{4}$	$132\frac{11}{16}$
detto detto z r. 1854		„	$95\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$ 96 $96\frac{1}{8}$ 96	96
Obl. wiéd. miejskiego banku	$2\frac{1}{2}$%		—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5%		—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%		—	—
detto krajów koron.	5%		77	77
Akcye bankowe			1265 1263 1260	1263
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.			—	—
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.			$1737\frac{1}{2}$ $1732\frac{1}{2}$	1735
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.			—	—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr.			119	119
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.			—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.			568 566 565 564	565
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.			550	550
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.			—	—
Renty Como				—

Wiédeński kurs wekslów.

Dnia 7. września.		w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	100 $99\frac{3}{4}$ $\frac{3}{4}$ l.	$99\frac{7}{8}$ 2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	$119\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ l.	$119\frac{3}{8}$ uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24\frac{1}{2}$ fl.	$118\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ l.	$118\frac{1}{8}$ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	— 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	89 $88\frac{1}{4}$ 88 88 l.	$88\frac{3}{8}$ 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	— 2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	— 2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	11.39 38 37 36 35 l.	11-37 2 m.
Lyon za 300 franków	$138\frac{1}{2}$	$138\frac{1}{2}$ 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	$117\frac{3}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ l.	$117\frac{5}{8}$ 2 m.
Marsylia za 300 franków	—	— 2 m.
Paryż za 300 franków	$139\frac{1}{2}$ 139 $138\frac{3}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{5}{8}$ l.	$138\frac{5}{8}$ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	—	— 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	31 T. S.
Cesarskie dukaty	—	— Agio
Ducaten al marco		— Agio.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 9. września o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam — — l. Augsburg $118\frac{3}{4}$. — Frankfurt $117\frac{3}{4}$. — Hamburg. 88. — Liwurna —. — Londyn 11.33. — Medyolan $117\frac{1}{2}$. — Paryż $138\frac{1}{2}$.

Obligacye długu państwa 5% $85\frac{7}{16}$ — $85\frac{1}{2}$. Detto S. B. 5% 95 — 96. Detto $4\frac{1}{2}$% $73\frac{3}{4}$—$73\frac{7}{8}$. Detto 4% $66\frac{3}{8}$—$66\frac{1}{2}$ Detto z r. 1850 z wypłatą 4% $89\frac{1}{2}$ — 90. Detto z r. 1852 4% 87 — $87\frac{1}{2}$. Detto 3% $51\frac{1}{2}$—$51\frac{3}{4}$. Detto $2\frac{1}{2}$% $42\frac{1}{4}$—$42\frac{3}{4}$. Detto 1% $17\frac{1}{4}$—$17\frac{1}{2}$. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% $81\frac{1}{2}$—82. Detto krajów kor. 5% 75 — 77. Pożyczka z r. 1834 $222\frac{1}{2}$—$222\frac{3}{4}$. Detto z r. 1839 132—$132\frac{1}{4}$. Detto z 1854 $95\frac{6}{8}$ — $95\frac{3}{4}$. Oblig. bank. $2\frac{1}{2}$% $57\frac{1}{2}$—58. Obl. lom. wen. pożyc. r. 1850 5% 92 — 94. Akc. bank. z ujmą 1254 — 1256. Detto bez ujmy 1044—1046. Akcye bankowe now. wydania 1005—1007. Akcye banku eskomp. $94\frac{6}{4}$ — 95. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda $173\frac{3}{4}$—$173\frac{7}{8}$. Wiéd.-Rabskie 80 — $80\frac{1}{4}$. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 255 — 258. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 15 — 20. Detto 2. wydania 30 — 35. Detto Edynburgsko - Neusztadzkiej $59\frac{1}{2}$—$59\frac{3}{4}$. Detto żeglugi parowej 560 — 562. Detto 11. wydania —. Detto 12. wydania 550 — 552 Detto Lloyda 549 — 551. Detto młyna parowego wiéden. 125 — 126. Renty Como 14 — $14\frac{1}{8}$. Esterhazego losy na 40 złr. $85\frac{1}{4}$—$85\frac{1}{2}$. Windischgrätza losy $29\frac{1}{8}$—$29\frac{3}{8}$. Waldsteina losy 29 — $29\frac{1}{8}$. Keglevicha losy $10\frac{1}{4}$—$10\frac{1}{2}$. Cesarskich ważnych dukatów Agio $22\frac{1}{4}$ — $22\frac{1}{2}$.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 9. września o pół do 2. popołudniu.

Ces. dukatów stęplowanych agio $24\frac{1}{4}$. Ces. dukatów obrączkowych agio $23\frac{3}{4}$. Ros. imperyały 9.34. Srebra agio 20 gotówką.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 11. września.

Obligacye długu państwa 5% $85\frac{7}{16}$; $4\frac{1}{2}$% $74\frac{1}{4}$; 4% —; 4% z r. 1850 $89\frac{5}{8}$; wylosowane 3% —; $2\frac{1}{2}$% —. Losy z r. 1834 223; z. r. 1839 132. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bank. 1258. Akcye kolei półn. 1740. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie 120. Budwejskie 255. Dunajskiej żeglugi parowej 564. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego á 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. 96. Augsburg $117\frac{1}{2}$ l. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $116\frac{1}{2}$ l. 2. m. Hamburg $86\frac{3}{8}$ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 11.23. l. 3. l. m. Medyolan $115\frac{1}{8}$ l. Marsylia — l. Paryż $136\frac{3}{4}$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. $22\frac{1}{4}$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Oblig. indemn. —. Pożyczka z roku 1854 $96\frac{5}{8}$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 11. września.

Hr. Dzieduszycki Stanisław, z Bruku. — Hr. Stadnicki Leo, z Nadyb. — PP. Starzewski Tadeusz, z Uszkowiec. — Malczewski Julian, z Skwarzawy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 11. września.

Hr. Falkenheym, c. k. feldmarszałek-leitnant, do Krakowa. — Hr. Siemiński, do Tarnopola. — P. Herites, c. k. pułkownik, do Tarnopola. — Hr. Karoly, c. k. porucznik, do Krakowa.

Spostrzezenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 11. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	″ ‴ ⁗				
6 god. zrana	27 10 6	+ 5°	+ 10°	wschodni $_1$	pochmurno
2 god. pop.	27 11 2	+ 10°	+ 4°	zachodni $_0$	deszcz
10 god. wie.	27 11 8	+ 4°		„	pochmurno

Przeglad

spostrzeżeń meteorologicznych we Lwowie w sierpniu 1854.

Ilość wody meteorowej 24. 68‴ m. paryz.

Średni stan barometru 27″. 8. 327‴ m. wiéd na 0° R. zred.

Najwyższy stan barometru d. 14. o god. 6. zrana 28″ 1.08‴

Najniższy stan barometru d. 27. o god. 10. wieczór i d. 29. o god. 2. po południu i o god. 10. wieczór 26″ 10. 4‴

Chwiejność 1″ 2. 68‴

Średnie ciepło + 14 5° według Reaumura.

Największe ciepło d. 2., 3. i 16. o god. 2. po południu + 22°

Najmniejsze ciepło dnia 1., 11., 30. i 31. o god. 6. zrana, następnie 20., 22, 24. i 27. o god. 10. wieczór, 28. i 29. o god. 6. zrana, o 2giej popołudniu i o 10. god. wieczór

+ 11°

Różnica temperatury 11°

Panujący kierunek wiatru Zach.

Całkiem pogodnych dni było 4 — półpogodnych 22 — całkiem pochmurnych 5. Słońce jaśniało w 26, deszcz padał w 14 d.

Burzliwych dni było 2 — mglistych 2.

Lwów, 9. września 1854.

Dr. Albin *Steblecki*,

suppl. profesor matematyki i fizyki przy c. k. drugiem wyższem gymnazyum.

T E A T R.

Dziś: (Przedst. niem.) „**Doktor Wespe.**“

W sobotę: Na dochód pana dyrektora orkiestry Augusta *Braun*, Opera niem.: „**Die Puritaner.**“

K R O N I K A.

Według odnośnych wykazów statystycznych znajduje się u wybrzeży austryackich 128 portów, gdzie okręta zawijać mogą.

— Dla uregulowania komunikacyi pocztowej z Austryi do zajętych przez c. k. austr. wojska części księstw naddunajskich toczą się układy.

— W Brukselii sprzedają temi dniami najszacowniejszy w całej Belgii zbiór średniowiecznej zbroi. Trzecia część jej przyniosła 30.000 franków. Najdrożej, za 1670 fr. sprzedano wysadzaną kuszę; kilka pancerzów po 550, hełm z czasów Maxymiliana I. za 750, a siodło z 13go wieku za 800 franków.

— Jeszcze jedno doniesienie o powodzi z Prusiech. Z Crossen donoszą dziennikowi „Zeit“ pod dniem 30. sierpnia 6 godzinie zrana: Woda stoi teraz na 16 stóp wysoko. Miasto nasze przedstawia okropny widok: kto może, ucieka ze swojem mieniem. Woda sadzi już przez most na Odrze i wciska się z okropnym szumem do domów. Gwałtowny prąd wody wywrócił już w mieście kilka łodzi, a przytem tak dotkliwie zimno, że i przy piecu by się nieogrzał. — $8\frac{1}{2}$ godzina: Widok coraz straszniejszy; na Steindamm zapadło się już kilka domów; mieszkańce włażą po drabinach na drugie piątro. $10\frac{1}{2}$ godzina: W tej chwili wali się Dóm Ubogich; w ulicy słychać przerażające krzyki i jęki. Woda w kilku ulicach stoi już tak wysoko, że ludziom sięga po pachę. Słychać, że kilkoro ludzi już zginęło.

— Żeńscy lekarze w stanach zjednoczonych). W Unii amerykańskiej jest kilka zakładów, w których kobiety kształcą się na lekarzy. Experyment ten rozpoczęty przed pięcią laty, był, jak się zdaje skuteczny. Otrzymaliśmy, pisze pewien dziennik amerykański z d. 1. sierpnia: „Fifth Annual Annoucement of the Female Medical College of Pennsylvania located in Philadelphia.“ Dokument ten ogłasza tok tego kształcenia kobiet, prelekcye i t. d. Roku zeszłego było 30 uczennic, a z początkiem lutego nadano stopień doktorski czyli godność doktorską czterem kobietom. Uczą się przez trzy lata, a kolegium wspomnione posiada wszelkie środki ku dokładnemu wykształceniu medycznemu.

— Kapitan Coxwell robił temi czasy w Surrey Gardens próby z balonem do telegrafowania i upewnia w odezwie swej do dzienników, że za pomocą osobnego przyrządu własnego wynalazku może nietylko odbywać rekonesanse z zupełnem bezpieczeństwem, rozrzucać w krajach despotycznie rządzonych pisma polityczne i religijne treści, lecz nadto zdołałby zburzyć Sebastopol „między północą a świtem.“ O sposobie oparcia się prądem napowietrznym nie wspomina wcale. Podczas telegrafowania utrzymywano balon na sznurach.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.